

**Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус
таълим вазирлиги**

Қарши муҳандислик иқтисодиёт институти

ИСМАТОВ РАЙИМ

**5540700 «Агроинженерия», 5540800 «Сув хўжалиги
ва мелиорацияси» бакалавриат йўналишлари
бўйича «Тармоқ иқтисоди ва менежменти»
фанини ўрганиш ва талабалар билимини
назорат қилиш бўйича**

УСЛУБИЙ ҚЎЛЛАНМА

Қарши – 2005 йил

Ушбу услубий қўлланма «Иқтисодиёт ва менежмент» кафедраси (Баён №__ «__» 200_йил) йиғилишида; Агромуҳандислик факультети (Баён №__ «__» 200_йил) ва ҚМII (Баён №__ «__» 200_йил) услубий кенгашларида муҳокама этилган ва ўқув жараёнида қўлланилишига тавсия этилган.

***Тузувчи:* ИСМАТОВ РАЙИМ**

***Такризчилар:* «Бухгалтерия ҳисоби ва аудит»
кафедраси доценти Н.Қамбаров**

ҚарДУ доценти Э.Остонов

1. «Тармоқ иқтисодиёти ва менежмент» фани бўйича талабалар билимини назорат қилиш тартиби

Талабалар билимини назорат қилиш Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан тавсия этилган. Низом асосида босқичма-босқич амалга оширилади. Бунда ўқув семестри давомида уч турдаги, яъни жорий, оралик ва якуний баҳолашлар ўтказилади.

Жорий баҳолаш (ЖБ) амалий машғулоти бўйича оғизаки савол-жавоб ёки тест саволлари ҳамда мустақил топшириқларни қабул қилиш шаклида ўтказилиши мумкин.

Оралик баҳолаш (ОБ) икки босқичга бўлиб ўтказилади. 1-ОБ компьютерларда тест усулида, 2-ОБ эса ёзма иш шаклида ўтказилади.

Якуний баҳолаш (ЯБ) фаннинг барча бўлимлари бўйича ёзма иш усулида амалга оширилади.

Фан бўйича талабанинг рейтингини аниқлаш жадвали VII-семестр

Ўқув соатлари: VII семестр

Маъруза: 36 соат

Амалиёт: 18 соат

Мустақил иш: ____ соат

Жами: 54 соат

Максимал балл – 100 балл

Саралаш балли – 55 балл

ЖОРИЙ БАҲОЛАШ (ЖБ)

№	Назорат усули	Назорат сони	Бир назорат бали	Баллар йиғиндиси	Максимал баллга нисбатан %
1	Уйга берилган вазифани бажаргани учун	2	2	4	4 %
2	Сўзга чиққани ва интерактив усулларда қатнашганлиги учун	5	2	10	10 %
3	Амалий машғулотларни бажаргани учун	3	5	15	15 %
4	Реферат ёзгани учун	1	10	10	10 %
5	Мустақил ишларни бажарганлиги учун	2	3	6	6 %
	Жами ЖБ бўйича:	xx	xx	45 балл	45 %

ОРАЛИҚ БАҲОЛАШ (ОБ)

1	ЭҲМда жавоб топгани учун	1	20	20	20 %
2	Назорат иши	1	20	20	20 %
	Жами ОБ бўйича:	xx	xx	40 балл	40 %

ЯКУНИЙ БАҲОЛАШ (ЯБ)

1	Назорат иши	1	15	15	15 %
2	Максимал балл	xx	xx	100 балл	100 %

II. РЕФЕРАТ МАВЗУЛАРИ

I (VII) семестр

1. Қишлоқ хўжалигининг халқ хўжалигидаги ўрни ва унинг ўзига хос хусусиятлари.
2. Фаннинг мақсад ва вазифалари, предмети ва усуллари.
3. Тармоқнинг асосий фондлари ва улардан фойдаланиш.
4. Тармоқнинг айланиш фондлари ва улардан фойдаланиш.
5. Асосий айланма фондларнинг жисмоний ва маънавий эскириши амортизация.
6. Тармоқдаги ресурслар ва уларнинг самарадорлигини ошириш.
7. Ер қишлоқ хўжалигининг асосий ишлаб чиқариш воситаси ва ундан фойдаланиш.
8. Давлат ер кадастри ва тупроқни бонитировкалаш.
9. Тармоқдаги моддий техника жараёнининг иқтисодий асослари.
10. Меҳнат ресурслари бозори ва улардан фойдаланиш.
11. Меҳнат унумдорлиги ва уни ошириш йўллари.
12. Тармоқда транспорт хизмати.
13. Тармоқ техникаларига хизмат кўрсатиш иқтисоди.
14. Тармоқнинг ишлаб чиқариш инфратузилмасининг бозор тизимига ўтиш жараёнидаги ўзгаришлари.
15. Тармоқнинг ижтимоий инфратузилмасининг бозор тизимига ўтиш жараёнидаги ўзгаришлари.
16. Тармоқда инвестициялар.
17. Ишлаб чиқариш корхона ва ташкилотларида таннарх ва уни ташкил қилувчи харажатлар.
18. Даромад ва уни тақсимланиши.
19. Тармоқ корхона ва ташкилотлари иқтисодий фаолияти таҳлили.
20. Корхоналар иқтисодий самарадорлиги ва рентабеллиги.

«Тармоқ иқтисоди ва менежмент» фанидан I оралиқ назорат

САВОЛЛАРИ МАЖМУАСИ

1. «Тармоқ иқтисоди ва менежмент» фани тўғрисида тушунча.
2. Фаннинг предмети, объектлари ва ўрганиш соҳалари.
3. Фаннинг мақсад ва вазифалари.
4. Қишлоқ хўжалигини халқ хўжалигидаги ўрни.
5. Бозор муносабатларига асосланган янги иқтисодий тизим шароитида қишлоқ хўжалигининг вазифалари.
6. Асосий ва айланма фондлар ҳақида тушунча.
7. Қишлоқ хўжалигининг асосий фондлари.
8. Асосий фондларнинг жисмоний ёйилиши.
9. Асосий фондларнинг маънавий эскириши.
10. Асосий фондлар амортизацияси.
11. Қишлоқ хўжалигининг айланма фондлари, уларнинг шакллари ва улардан фойдаланиш.
12. Асосий фондларни тиклаш, кўпайтириш ва корхона ташкилотни ривожлантириш.
13. Фондларнинг самарадорлигини ошириш йўллари.
14. Ресурслар тўғрисида тушунчаси.
15. Ер ва сув ресурслари.
16. Ернинг ўзига хос хусусиятлари.
17. Тупроқнинг табиий, сунъий ва иқтисодий унумдорлиги.
18. Давлат ер кадастри.
19. Тупроқнинг бонитировка қилиш ва ерни иқтисодий баҳолаш.
20. Ўзбекистонда ер фонди, унинг таркиби ва тузилиши.
21. Тармоқнинг моддий техника базасининг таркиби.

22. Тармоқнинг моддий техника базаси хусусиятлари.
23. Техника тараққиёти ва унинг иқтисодий асослари.
24. Моддий техникадан фойдаланишнинг самарадорлиги.
25. Янги техникани иқтисодий асослаш.
26. Меҳнат ресурслари таркиби.
27. Меҳнат ресурсларига қўйиладиган талаблар.
28. Меҳнат ресурслари ва меҳнат биржалари.
29. Меҳнат ресурсларидан фойдаланиш кўрсаткичлари.
30. Меҳнат унумдорлигини ошириш ва унинг иқтисодий аҳамияти.
31. Бозор иқтисодиёти даврида меҳнат ресурслари.
32. Тармоқда транспорт хизматининг аҳамияти.
33. Транспорт воситаларининг турлари.
34. Транспортдан фойдаланишнинг иқтисодий кўрсаткичлари.
35. Транспорт воситаларига қўйиладиган талаблар.
36. Транспорт воситаларининг иш унумдорлигини ошириш йўллари ва унинг иқтисодий аҳамияти.
37. Тармоқда техникани оқилона сақлашнинг аҳамияти.
38. Техникани сақлаш усуллари.
39. Техникаларни таъмирлаш турлари.
40. Техник назоратлар ўтказиш тизими.
41. Техникани таъмирлашни иқтисодий баҳолаш.
42. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг ўзига хос хусусиятлари.
43. Тармоқнинг инфратузилмаси ва уларнинг характери.
44. Тармоқ инфратузилмаси турлари.
45. Ишлаб чиқариш ва инфратузилмаларининг иқтисодий моҳияти ва уларни ривожлантириш.

«Агромуҳандислик» таълим йуналиши IV курс талабаларини VII семестрда «Тармоқ иқтисодиёти ва менежмент» фанидан ОБ назорат иши саволлар вариантлари

Вариант № 1

1. «Тармоқ иқтисоди ва менежмент» фани тўғрисида тушунча.
2. Меҳнат ресурслари таркиби.
3. Асосий фондлар амортизацияси.

Вариант № 2

1. Фаннинг предмети, объектлари ва ўрганиш соҳалари.
2. Меҳнат ресурсларига қўйиладиган талаблар.
3. Қишлоқ хўжалигининг айланма фондлари, уларнинг шакллари ва улардан фойдаланиш.

Вариант № 3

1. Фаннинг маҳсад ва вазифалари.
2. Меҳнат ресурслари ва меҳнат биржалари.
3. Асосий фондларни тиклаш, кўпайтириш ва корхона ташкилотни ривожлантириш.

Вариант № 4

1. Қишлоқ хўжалигини халқ хўжалигидаги ўрни.
2. Меҳнат ресурсларидан фойдаланиш кўрсаткичлари.
3. Фондларнинг самарадорлигини ошириш йўллари.

Вариант № 5

1. Бозор муносабатларига асосланган янги иқтисодий тизим шароитида қишлоқ хўжалигининг вазифалари.
2. Меҳнат унумдорлигини ошириш ва унинг иқтисодий аҳамияти.
3. Ресурслар тўғрисида тушунчаси.

Вариант № 6

1. Асосий ва айланма фондлар ҳақида тушунча.
2. Бозор иқтисодиёти даврида меҳнат ресурслари.
3. Ер ва сув ресурслари.

Вариант № 7

1. Қишлоқ хўжалигининг асосий фондлари.
2. Тармоқда транспорт хизматининг аҳамияти.
3. Ернинг ўзига хос хусусиятлари.

Вариант № 8

1. Асосий фондларнинг жисмоний ёйилиши.
2. Транспорт воситаларининг турлари.
3. Тупроқнинг табиий, сунъий ва иқтисодий унумдорлиги.

Вариант № 9

1. Асосий фондларнинг маънавий эскириши.
2. Транспортдан фойдаланишнинг иқтисодий кўрсаткичлари.
3. Давлат ер кадастри.

Вариант № 10

1. Асосий фондлар амортизацияси.
2. Транспорт воситаларига қўйиладиган талаблар.
3. Тупроқнинг бонитировка қилиш ва ерни иқтисодий баҳолаш.

Вариант № 11

1. Қишлоқ хўжалигининг айланма фондлари, уларнинг шакллари ва улардан фойдаланиш.
2. Транспорт воситаларининг иш унумдорлигини ошириш йўллари ва унинг иқтисодий аҳамияти.
3. Ўзбекистонда ер фонди, унинг таркиби ва тузилиши.

Вариант № 12

1. Асосий фондларни тиклаш, қўпайтириш ва корхона ташкилотни ривожлантириш.
2. Тармоқда техникани оқилона сақлашнинг аҳамияти.
3. Тармоқнинг моддий техника базасининг таркиби.

Вариант № 13

1. Фондларнинг самарадорлигини ошириш йўллари.
2. Техникани сақлаш усуллари.
3. Тармоқнинг моддий техника базаси хусусиятлари.

Вариант № 14

1. Ресурслар тўғрисида тушунчаси.
2. Техникаларни таъмирлаш турлари.
3. Техника тараққиёти ва унинг иқтисодий асослари.

Вариант № 15

1. Ер ва сув ресурслари.
2. Техник назоратлар ўтказиш тизими.
3. Моддий техникадан фойдаланишнинг самарадорлиги.

Вариант № 16

1. Ернинг ўзига хос хусусиятлари.
2. Техникани таъмирлашни иқтисодий баҳолаш.
3. Янги техникани иқтисодий асослаш.

Вариант № 17

1. Тупроқнинг табиий, сунъий ва иқтисодий унумдорлиги.
2. «Тармоқ иқтисоди ва менежмент» фани тўғрисида тушунча.
3. Меҳнат ресурслари таркиби.

Вариант № 18

1. Давлат ер кадастри.
2. Фаннинг предмети, объектлари ва ўрганиш соҳалари.
3. Меҳнат ресурсларига қўйиладиган талаблар.

Вариант № 19

1. Тупроқнинг бонитировка қилиш ва ерни иқтисодий баҳолаш.
2. Фаннинг маҳсад ва вазифалари.
3. Меҳнат ресурслари ва меҳнат биржалари.

Вариант № 20

1. Ўзбекистонда ер фонди, унинг таркиби ва тузилиши.
2. Қишлоқ хўжалигини халқ хўжалигидаги ўрни.
3. Меҳнат ресурсларидан фойдаланиш кўрсаткичлари.

Вариант № 21

1. Тармоқнинг моддий техника базасининг таркиби.
2. Бозор муносабатларига асосланган янги иқтисодий тизим шароитида қишлоқ хўжалигининг вазифалари.
3. Меҳнат унумдорлигини ошириш ва унинг иқтисодий аҳамияти.

Вариант № 22

1. Тармоқнинг моддий техника базаси хусусиятлари.
2. Асосий ва айланма фондлар ҳақида тушунча.
3. Бозор иқтисодиёти даврида меҳнат ресурслари.

Вариант № 23

1. Техника тараққиёти ва унинг иқтисодий асослари.
2. Қишлоқ хўжалигининг асосий фондлари.
3. Тармоқда транспорт хизматининг аҳамияти.

Вариант № 24

1. Моддий техникадан фойдаланишнинг самарадорлиги.
2. Асосий фондларнинг жисмоний ёйилиши.
3. Транспорт воситаларининг турлари.

Вариант № 25

1. Янги техникани иқтисодий асослаш.
2. Асосий фондларнинг маънавий эскириши.
3. Транспортдан фойдаланишнинг иқтисодий кўрсаткичлари.

**«Тармоқ иқтисодийёти ва менежмент» фанидан (I қисм)
назорат ишлари учун тест саволлари ва жавоблари**

1. «Қишлоқ хўжалиги иқтисоди» фани нимани ўргатади?
 - а. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришни ташкил қилишнинг энг самарали усуллари.
 - б. Қишлоқ хўжалигини халқ хўжалигининг бошқа тармоқлари билан иқтисодий алоқаларини.
 - в. иқтисодий қонунларнинг қ.х ишлаб чиқаришида ўзига хос ҳаракатларини намоён бўлишини.
 - г. Экинлардан энг юқори ва сифат ҳосил етиштириш усуллари.
 - д. Мамлакат аҳолисини кенг истеъмол маҳсулотлари, саноат хомашёси билан тўла таъминлаш усуллари.
2. Иқтисодий ислохотларнинг дастлабки йилларида Президент И. А. Каримовнинг шахсан ташаббуси билан шахсий томорқа учун қанча суғориладиган ер ажратишди?
 - а. 1,5 млн га. б. 700 минг га в. 150 минг га г. 550 минг га д. 350 минг га
3. Қ.хўжалиги ишлаб чиқаришнинг қанча фоиз маҳсулоти шахсий хонадонларда етиштирилади.
 - а. 60% дан кўпи б. 44% дан кўпи в. 34% г. 20% д. 13%
4. Давлатга қарашли бўлмаган секторда қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг қанча фоизи етиштирилади?
 - а. 95% дан кўпи б. 85% в. 65% г. 52% д. 75%
5. Ернинг бошқа ишлаб чиқариши воситаларидан фарқи нима?
 - а. инсон меҳнатининг маҳсули эмас.
 - б. бошқа нарса билан алмаштириб бўлмайди.
 - в. майдони чекланган.
 - г. ўрнини ҳеч бир ресурс боса олмайди.
 - д. юқорида санаб утилганларни ҳаммаси.
6. Тупрокнинг иқтисодий унумдорлиги-бу:
 - а. тупроқдаги йиллар давомида табиий жараёнлар натижасида ҳосил бўладиган озуқа миқдори.
 - б. тупроқнинг табиий ва сунъий унумдорликлари йиғиндиси.
 - в. қўшимча маблағ сарфлаш орқали озуқа моддаларининг қўпайиши.
 - г. юқорида санаб ўтилганларнинг ҳаммаси.
 - д. юқорида санаб ўтилганларнинг биронтаси ҳам эмас.
7. Тупрокнинг ҳосилдорлик даражаси қандай аниқланади?

Х_г-ҳосилдорлик даражаси, ям-ялпи маҳсулот, F-майдон.

 - а. $X_{гкЯМХF}$ б. $X_{укЯМ-F}$ в. $X_{ук}\frac{F}{ЯМ}$ г. $X_{ук}\frac{ЯМ}{F}$ д. $X_{укЯМҚF}$
8. Ер фонди деб нимага айтилади?
 - а. Республикамиз ҳудудида мавжуд бўлган барча ер майдони;
 - б. Қишлоқ хўжалигида фойдаланиладиган барча ер майдони.
 - в. халқ хўжалигида фойдаланиладиган барча ер майдони;
 - г. давлат тасарруфидаги барча ер майдони.
 - д. экин экишга яроқли барча ер майдони.

9. Ўзбекистоннинг жами ер майдони қанча?

- а. 50670 минг га б. 23560 минг га в. 44740 минг га
г. 112350 минг га д. 17650 минг га

10. Республикада суғориладиган ер майдони қанча?

- а. 2840 б. 1550 в. 6200 г. 8700 д. 4200

11. Мамлакат миллий даромадининг неча фоизи қ.х. да яратилади?

- а. 60-70% б. 15-20% в. 25-30% г. 40-45% д. 70-75%

12. Мамлакатда ишлаб чиқаришда банд одамларнинг неча фоизи қ.х. ишлаб чиқаришида банд?

- а. 45% б. 60% в. 71% г. 19% д. 37%

13. Давлат Ер кадастри –бу.

- а. ерни баҳосини аниқлайдиган , ердан олинадиган солиқлар.
б. ердан фойдаланишнинг иқтисодий самарадорлигини аниқлайдиган илмий асосланган маълумотлар йиғиндиси.
в. ерни сотиш, ижарага бериш бўйича ҳужжатларни ташкил қилиб берадиган ташкилотлар.
г. ердан фойдаланувчи жисмоний ва юридик шахслар руйхати.
д. ердан фойдаланувчи ташкилотлар, корхоналар, муассасалар ва жисмоний ва юридик шахсларни руйхатдан ўтказувчи ташкилот.

14. Тупроқни бонитировка қилиш нима?

- а. ижарага бериладиган ерларни иқтисодий баҳолаш:
б. тупроқни иқтисодий самарадорлигини оширишга қаратилган тадбирлар йиғиндиси.
в. тупроқнинг агротехник хоссаларини яхшилашга қаратилган тадбирлар йиғиндиси.
г. тупроқнинг табиий маҳсулдорлигига қараб сифат жиҳатидан баҳолаш.
д. Ҳар хил ер участкаларининг сифатига қараб даромадлилик даражасини аниқлаш.

15. Ерларни иқтисодий баҳолаш нима?

- а. ижарага бериладиган ерларни баҳосини белгилаш.
б. тупроқни иқтисодий самарадорлигини туширишга қаратилган тадбиркор йиғиндиси.
в. тупроқни агротехник хоссаларини оширишга қаратилган тадбирлар йиғиндиси.
г. тупроқнинг табиий маҳсулдорлигига қараб сифат жиҳатдан баҳолаш.
д. ҳар хил ер участкаларининг сифатига қараб даромаднинг даражасини аниқлаш.

16. АСМ неча соҳани ўз ичига олади?

- а. 3 та соҳани б. 4 та соҳани в. ўзи мустақил соҳа
г. 5 та соҳани д. саноат ва қ.х. соҳаларини.

17. АСМнинг инфратузилма соҳасига қайси тармоқлар киради?

- а. ернинг унумдорлигини сақлаб қолиш билан шуғилланадиган тармоқлар.
б. қ.х. ни моддий-техника билан таъминлайдиган тармоқлар.
в. қ.х. ни машина ва механизмларини таъмирлайдиган тармоқлар.
г. аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатадиган тармоқлар.
д. ишлаб чиқаришни ва кишилар фаолиятининг шароитларини таъминлаб берадиган тармоқлар.

18. Қ.Х. ни моддий-техника базаси-бу;

- а. ер ва меҳнат ресурслари.
б. меҳнат предметлари ва меҳнат воситалари йиғиндиси.

- в. қ.х. да мавжуд бўлган ва яратилган бойликлар.
- г. қ.х. ишлаб чиқаришдаги барча техникалар ва пул маблағлари.
- д. амалдаги ва кўрилатган ишлаб чиқариш бинолари ва иншоотлари.

19. Асосий фондларнинг маънавий эскириши нималарга боғлиқ?

- а. Экеплутация даражасига
- б. Экеплутация ходимлари малакасига
- в. асосий фондлар сифатига
- г. фан ва техника тараққиёти таъсирига
- д. таъмирлаш ва техник қарорларнинг ўз вақтида ўтказиб турилишига.

20. Асосий фондларнинг жисмоний эскириши нималарга боғлиқ.

- а. Экеплутация даражасига
- б. Экеплутация ходимлари малакасига
- в. асосий фондлар сифатига
- г. таъмирлаш ва техник қарорларни ўз вақтида ўтказиб турилишига
- д. юқорида санаб ўтилганларнинг ҳаммасига

21. Айланма фондлар таркибига нималар киради?

- а. ишлаб чиқариш жараёнида бир марта иштирок этадиган ишлаб чиқариш воситалари
- б. ишчи ва ходимларга мўлжалланган иш ҳақи ва мукофотлар фонди.
- в. ишлаб чиқариш жараёнида ўзоқ муддат қатнашадиган ишлаб чиқариш воситалари.
- г. янгидан сотиб олинган ишлаб чиқариш воситалари.
- д. ишлаб чиқариш учун зарур бўлган хомашё запаси.

22. Асосий фондлар таркибига нималар киради.

- а. янгидан сотиб олинган ишлаб чиқариш воситалари.
- б. ишлаб чиқариш жараёнида бир марта иштирок этадиган ишлаб чиқариш воситалари.
- в. ишлаб чиқариш жараёнида ўзоқ муддат иштирок этадиган ишлаб чиқариш воситалари.
- г. ишчи ва ходимларга тўланадиган иш ҳақи ва мукофотлар фонди.
- д. ишлаб чиқаришда қатнашадиган меҳнат предметлари ва меҳнат қуроллари

23. Асосий фондлар нимани ҳисобидан янгиланади?

- а. даромад ҳисобидан
- б. фойда ҳисобидан
- в. капитал қўйилмалар ҳисобидан
- г. банк кредити ҳисобидан
- д. буюртмачиларнинг маблағи ҳисобидан.

24. Фонд билан қуролланганлик-бу,

- а) асосий фондлар қийматини айланма фондлари нисбати.
- б) асосий фондлар қийматини ялпи маҳсулот қийматига нисбати.
- в) асосий фондлар қийматини фойдага нисбати.
- г) асосий фондлар қийматини ишловчилар сонига нисбати.
- д) ишловчилар сонини асосий фондлар қийматига нисбати.

25. Фонд билан таъминланганлик-бу,.....

- а) 100 га экин майдонига тўғри келадиган асосий фондлар қиймати.
- б) 1000 сўилик ялпи маҳсулотга тўғри келадиган асосий фондлар қиймати.
- в) 100 ишловчига тўғри келадиган асосий фондлар қиймати.
- г) 1000 сўмлик айланиш фонди тўғри келадиган асосий фондлар қиймати.
- д) асосий ва айланма фондлар қиймати йиғиндиси.

26. Фонд қиймати нима?

- а) асосий фондлар қийматини ялпи маҳсулот қийматига нисбати.
- б) ялпи маҳсулот қийматини асосий фондлар қийматига нисбати.
- в) ялпи маҳсулотни миқдорини асосий фондлар қийматига нисбати.
- г) асосий фондлар қийматини ишловчилар сонига нисбати.
- д) бир сўмлик маҳсулот эвазига тўғри келадиган асосий фонд қиймати.

27. Фонд сиғими нима?

- а) ялпи маҳсулот қийматини асосий фондлар қийматига нисбати.
- б) асосий фондлар қийматини ишловчилар сонига нисбати.
- в) бир сўмлик маҳсулот эвазига тўғри келадиган асосий фонд қиймати.
- г) ялпи маҳсулотни миқдорини асосий фондлар қийматига нисбати.
- д) асосий фондлар қийматини ялпи маҳсулот қийматига нисбати.

28. Маҳсулот бирлиги таннархи қандай аниқланади?

$\sum X$ -харажатлар йиғиндиси. $\sum M$ -маҳсулот миқдори.

- а) $T_{\max} = \sum X - \sum M$. б) $T_{\max} = \frac{\sum X}{\sum M}$ в) $T_{\max} = \frac{\sum M}{\sum X}$
- г) $T_{\max} = \sum M - \sum T$. д) $T_{\max} = \sum TX - \sum M$

29. И.ч чиқариш харажатлари таркибига нималар киради?

- а) материаллар ва хим ашё сотиб олиш учун кетган ҳамма сарфлар.
- б) маҳсулот ишлаб чиқариш учун маълум муддатда ишчилар ва хондмларга берилган иш ҳақи.
- в) корхоналарни кенгайтириш учун кетган ҳамма чиқимлар.
- г) маҳсулот ишлаб чиқариш учун маълум муддатда кетган ҳамма харажатлар.
- д) яроқсиз маҳсулот ишлаб чиқаргани учун туланган ҳамма жарималар.

30. Товар – бу, маҳсулотнинг.....

- а) истеъмол қилинган қисми.
- б) маълум муддатда ишлаб чиқилган қисми.
- в) истеъмол қилингандан қолган қисми.
- г) сотиш (реализация) дан қолган қисми.
- д) сотиш (релаизация) га мўлжалланган қисми.

31. Товарлилик даражаси қандай аниқланади?

ТМ – товар маҳсулот, ЯМ – ялпи маҳсулот.

- а) $T_{\text{дар}} = \frac{ЯМ}{ТМ}$. б) $T_{\text{дар}} = \frac{ТМ}{ЯМ}$. в) $T_{\text{дар}} = ЯМ - ТМ$.
- г) $T_{\text{дар}} = ТМ - ЯМ$. д) $T_{\text{дар}} = ЯМ \times ТМ$.

32. Даромад қанда й аниқланади?

- а) харажатлардан фойдани олиб ташлаш орқали.
- б) маҳсулот миқдорини баҳога кўпайтириш орқали.
- в) маҳсулот миқдорини баҳога бўлиш орқали.
- г) харажатларни маҳсулот миқдорини бўлиш орқали.
- д) фойдага харажатларни кўшиш орқали.

33. Фойда қандай аниқланади?

- а) даромадни харажатдан ажратиш орқали.
- б) харажатдан даромадни ажратиш орқали.
- в) маҳсулот миқдорини баҳога қўпайтириш орқали.
- г) маҳсулот қийматини маҳсулот миқдорига бўлиш орқали.
- д) маҳсулот қийматига харажатни қўшиш орқали.

34. Баҳо-бу,.....

- а) харажатлар йиғиндисини пулдаги ифодаси.
- б) даромад билан харажат ўртасидаги фарқ.
- в) фойданинг пулдаги ифодаси.
- г) маҳсулот қийматининг пулдаги ифодаси
- д) харажат билан даромад ўртасидаги фарқ.

35. Меҳнат ресурслари – бу,.....

- а) мамлакатда меҳнат қилиш қобилиятига эга бўлган барча кишилар.
- б) мамлакат халқ хўжалигида банд бўлган барча кишилар.
- в) меҳнат қилиш қобилиятига эга бўлган 16 ёшдан 60 ёшгача бўлган эркеклар, 16 ёшдан 55 ёшгача бўлган хотин-қизлар
- г) халқ хўжалигида банд бўлган 16 ёшдан 60 ёшгача бўлган эркеклар, 16 ёшдан 55 ёшгача бўлган хотин-қизлар
- д) меҳнат қилиш қобилиятига эга бўлган 15 ёшдан 60 ёшгача бўлган эркеклар, 14 ёшдан 55 ёшгача бўлган хотин-қизлар

36. Натурал кўрсаткичларда меҳнат унумдорлиги қандай аниқланади?

- а) меҳнат сарфини ялпи маҳсулотга нисбати орқали.
- б) харажатлар йиғиндисини ялпи маҳсулотга нисбати орқали.
- в) ялпи маҳсулотни меҳнат сарфига нисбати орқали.
- г) харажатлар йиғиндисини ялпи маҳсулот қийматини ажратиш орқали.
- д) ялпи маҳсулот қийматини меҳнат сарфига нисбати орқали.

37. Қиймат кўрсаткичларда меҳнат унумдорлиги қандай аниқланади?

- а) меҳнат сарфини ялпи маҳсулотга нисбати орқали.
- б) харажатлар йиғиндисини ялпи маҳсулотга нисбати орқали.
- в) ялпи маҳсулотни меҳнат сарфига нисбати орқали.
- г) харажатлар йиғиндисини ялпи маҳсулот қийматини ажратиш орқали.
- д) фойдани меҳнат сарфига нисбати орқали.

38. Фаннинг предмети – бу,.....

- а) объектив иқтисодий қонунларнинг тармоқда ўзига хос хусусиятлари.
- б) и.ч кучлари ўсиши даражасига и.ч муносабатларининг мос келишини, и.ч кучлари ўсиши билан и.ч муносабатларини ҳам ўзагириши зарурлигини кўрсатади.
- в) фанни нима билан шуғулланишини, унинг соҳасини жараён ва воқеалар оқими қонунийлигини белгилайди.
- г) материалистик-диалектик услуб.
- д) табиатдаги ва жамиятдаги воқеалар, ҳодисалар бир-биридан ажралган ҳолда эмас, балки бир-бири билан боғлиқ ҳолда ўрганилади.

39. «Тармоқ иқтисоди» фани нимани ўрганади.

- а) и.ч кучлари ўсиши даражасига и.ч муносабатларининг мос келишини, и.ч кучлари ўсиши билан и.ч муносабатларини ҳам ўзагириши зарурлигини кўрсатади.
- б) фанни нима билан шуғулланишини, унинг соҳасини жараён ва воқеалар оқими қонунийлигини белгилайди.

- в) табиатдаги ва жамиятдаги воқеалар, ҳодисалар бир-биридан ажралган ҳолда эмас, балки бир-бири билан боғлиқ ҳолда ўрганилади.
- г) объектив иқтисодий қонунларнинг тармоқда ўзига хос хусусиятлари.
- д) материалистик-диалектик услубни ўргатади.

40. «Тармоқ иқтисоди» фани предмети нима?

- а) объектив иқтисодий қонунларнинг тармоқда ўзига хос хусусиятлари.
- б) фанни нима билан шуғулланишини, унинг соҳасини жараён ва воқеалар оқими қонунийлигини белгилайди.
- в) материалистик-диалектик услуб.
- г) табиатдаги ва жамиятдаги воқеалар, ҳодисалар бир-биридан ажралган ҳолда эмас, балки бир-бири билан боғлиқ ҳолда ўрганилади.
- д) и.ч кучлари ўсиши даражасигаи.ч муносабатларининг мос келишини, и.ч кучлари ўсиши билан и.ч муносабатларини ҳам ўзагириши зарурлигини кўрсатади.

41. «Тармоқ иқтисоди» фани услуби-бу,.....

- а) материалистик-диалектик услуб.
- б) объектив иқтисодий қонунларнинг тармоқда ўзига хос хусусиятлари.
- в) и.ч кучлари ўсиши даражасигаи.ч муносабатларининг мос келишини, и.ч кучлари ўсиши билан и.ч муносабатларини ҳам ўзагириши зарурлигини кўрсатади.
- г) фанни нима билан шуғулланишини, унинг соҳасини жараён ва воқеалар оқими қонунийлигини белгилайди.
- д) табиатдаги ва жамиятдаги воқеалар, ҳодисалар бир-биридан ажралган ҳолда эмас, балки бир-бири билан боғлиқ ҳолда ўрганилади.

42. Материалистик-диалектик услубни моҳияти-бу,.....

- а) объектив иқтисодий қонунларнинг тармоқда ўзига хос хусусиятлари.
- б) табиатдаги ва жамиятдаги воқеалар, ҳодисалар бир-биридан ажралган ҳолда эмас, балки бир-бири билан боғлиқ ҳолда ўрганилади.
- в) и.ч кучлари ўсиши даражасигаи.ч муносабатларининг мос келишини, и.ч кучлари ўсиши билан и.ч муносабатларини ҳам ўзагириши зарурлигини кўрсатади.
- г) фанни нима билан шуғулланишини, унинг соҳасини жараён ва воқеалар оқими қонунийлигини белгилайди.
- д) объектив фалсафий қонунларнинг тармоқда ўзига хос хусусиятлари.

43. Меҳнат предмети-бу,.....

- а) инсон меҳнат предметига нима ёрдами билан таъсир ўтказадиган нарса.
- б) ишчи кучи билан ишлаб чиқариш воситалари қўшилиши.
- в) тайёр маҳсулот олиш мақсадида инсон меҳнати йўналтирилган нарса.
- г) юқоридагиларнинг барчаси тўғри.
- д) юқоридагиларнинг биронтаси ҳам эмас.

44. Меҳнат воситаси нима?

- а) тайёр маҳсулот олиш мақсадида инсон меҳнати йўналтирилган нарса.
- б) ишчи кучи билан ишлаб чиқариш воситалари қўшилиши.
- в) а Қ б.
- г) инсон меҳнат предметига нима ёрдами билан таъсир ўтказадиган нарса.
- д) юқоридагиларнинг биронтаси ҳам эмас.

45. И.ч воситалари-бу,.....

- а) тайёр маҳсулот олиш мақсадида инсон меҳнати йўналтирилган нарса.
- б) инсон меҳнат предметига нима ёрдами билан таъсир ўтказадиган нарса.

- в) меҳнат предмети билан ишчи кучининг қўшилиши.
- г) меҳнат воситалари билан ишчи кучининг қўшилиши.
- д) меҳнат воситалари билан меҳнат предметининг қўшилиши.

46. И.ч жараёни қачон ҳосил бўлади?

- а) ишчи кучи билан ишлаб чиқариш воситалари қўшилиши.
- б) меҳнат воситалари билан меҳнат предметининг қўшилиши
- в) меҳнат предмети билан ишчи кучининг қўшилиши.
- г) меҳнат воситалари билан ишчи кучининг қўшилиши.
- д) и.ч воситалари билан меҳнат предметининг қўшилиши.

47. Актив и.ч фондлари-бу,.....

- а) и.ч жараёнида билвосита иштирок этувчи асосий воситалар.
- б) и.ч жараёнида бевосита иштирок этувчи асосий воситалар.
- в) и.ч жараёнида билвосита иштирок этувчи айланма воситалар.
- г) и.ч жараёнида бевосита иштирок этувчи айланма воситалар.
- д) и.ч жараёнида билвосита иштирок этувчи асосий ва айланма воситалар.

48. Пассив и.ч фондлари-бу,.....

- а) и.ч жараёнида билвосита иштирок этувчи асосий воситалар.
- б) и.ч жараёнида бевосита иштирок этувчи асосий воситалар.
- в) и.ч жараёнида билвосита иштирок этувчи айланма воситалар.
- г) и.ч жараёнида бевосита иштирок этувчи айланма воситалар.
- д) и.ч жараёнида билвосита иштирок этувчи асосий ва айланма воситалар.

49. Капитал таъмирлаш нима?

- а) асосий фондларни ишга яроқли ҳолда сақлаш.
- б) айланма фондларни ишга яроқли ҳолда сақлаш.
- в) асосий ва айланма фондларни ишга яроқли ҳолда сақлаш.
- г) асосий фондларнинг асосий детал ва қисмларнинг алмаштириш.
- д) юқоридагиларнинг ҳаммаси.

50. Жорий таъмирлаш нима?

- а) айланма фондларни ишга яроқли ҳолда сақлаш.
- б) асосий фондларнинг асосий детал ва қисмларнинг алмаштириш.
- в) асосий ва айланма фондларни ишга яроқли ҳолда сақлаш.
- г) асосий фондларни ишга яроқли ҳолда сақлаш.
- д) юқоридагиларнинг биронтаси ҳам эмас.

51. Капитал таъмирлаш қачон ўтказилади?

- а) бир неча йилда. б) ҳар йил. в) 3 йилда.
- г) 2 йилда. д) ҳамма жавоблар тўғри.

52. Жорий таъмирлаш қачон ўтказилади?

- а) бир неча йилда. б) ҳар йил. в) 6 ойда.
- г) 2 йилда. д) биронта ҳам жавоб тўғри эмас.

53. Қ.х маҳсулотларини и.ч учун кетган умумий харажатларнинг неча фоизи транспорт харажатларига тўғри келади?

- а) 50-55 % б) 10-15 % в) 25-30 %
- г) 40-45 % д) 60-65 %

54. Қ.х да иш ҳақи фондининг тахминан неча фоизи транспорт ҳайдовчилари ва юкларни ортиб-тушурувчиларга сарфланади?
 а) 10 % б) 40 % в) 35 %
 г) 25 % д) 15 %
55. Республикамизда ташиладиган юкларнинг неча фоизи автомобил транспортига тўғри келади?
 а) 80 % б) 30 % в) 40 %
 г) 35 % д) 60 %
56. I синф юкларга солиштирма оғирлиги неча t/m^3 бўлган юклар киради?
 а) 0,9-1,1 б) 0,5-0,9 в) 0,3-0,5
 г) 0,3 гача д) 0,76
57. II синф юкларга солиштирма оғирлиги неча t/m^3 бўлган юклар киради?
 а) 0,9-1,1 б) 0,5-0,9 в) 0,3-0,5
 г) 0,3 гача д) 0,76
58. III синф юкларга солиштирма оғирлиги неча t/m^3 бўлган юклар киради?
 а) 0,9-1,1 б) 0,5-0,9 в) 0,3-0,5
 г) 0,3 гача д) 0,76
59. IV синф юкларга солиштирма оғирлиги неча t/m^3 бўлган юклар киради?
 а) 0,9-1,1 б) 0,5-0,9 в) 0,3-0,5
 г) 0,3- гача д) 0,76
60. Мамлакатимизда қ.х. да ташиладиган юкларнинг ўртача ҳажм оғирлиги неча t/m^3 ?
 а) 0,9-1,1 б) 0,5-0,9 в) 0,3-0,5
 г) 0,3 гача д) 0,76
61. I синф юкларга қ.х. да умумий юкларнинг неча фоизи киради?
 а) 39,3 б) 22,4 в) 17,4
 г) 20,0 д) 13,6
62. II синф юкларга қ.х. да умумий юкларнинг неча фоизи киради?
 а) 39,3 б) 22,4 в) 17,4
 г) 20,0 д) 13,6
63. III синф юкларга қ.х. да умумий юкларнинг неча фоизи киради?
 а) 39,3 б) 22,4 в) 17,4
 г) 20,0 д) 13,6
64. IV синф юкларга қ.х. да умумий юкларнинг неча фоизи киради?
 а) 39,3 б) 22,4 в) 17,4
 г) 20,0 д) 13,6
65. Деҳқончиликда III кварталда тахминан қанча фоиз юк ташилади?
 а) 60 б) 63 в) 37
 г) 50 д) 70
66. Деҳқончиликда I, II ва III кварталда тахминан қанча фоиз юк ташилади?
 а) 60 б) 63 в) 37

г) 50 д) 70

67. Чорвачиликда II-III кварталда тахминан қанча фоиз юк ташилади?

а) 60 б) 63 в) 37
г) 50 д) 70

68. Чорвачиликда I ва IY кварталда тахминан қанча фоиз юк ташилади?

а) 60 б) 63 в) 37
г) 50 д) 70

69. Автомобиллардан и.ч да фойдаланиш коэффициенти-бу,

а) $K_{и.ч} = \frac{l_{юк}}{l_{ум}}$. б) $K_{и.ч} = \frac{W_a}{W_m}$. в) $K_{и.ч} = T_n \cdot x \cdot T_y$.

г) $K_{и.ч} = \frac{T_n}{T_y}$. д) $K_{и.ч} = \frac{T_y}{T_n}$.

70. Автомобилни босиб ўтган йўлдан фойдаланиш коэффициенти-бу,

а) $K_{й} = \frac{l_{юк}}{l_{ум}}$. б) $K_{й} = \frac{W_a}{W_m}$. в) $K_{й} = T_n \cdot x \cdot T_y$.

г) $K_{й} = \frac{T_n}{T_y}$. д) $K_{й} = \frac{T_y}{T_n}$.

71. Автомобилни юк ташиш қобилиятидан фойдаланиш коэффициенти-бу,

а) $K_{юк} = \frac{l_{юк}}{l_{ум}}$. б) $K_{юк} = \frac{W_a}{W_m}$. в) $K_{юк} = T_n \cdot x \cdot T_y$.

г) $K_{юк} = \frac{T_n}{T_y}$. д) $K_{юк} = \frac{T_y}{T_n}$.

72. ТН-I ҳар неча мото-соатдан кейин ўтказилади?

а) 30 б) 60 в) 240
г) 960 д) 480

73. ТН-II ҳар неча мото-соатдан кейин ўтказилади?

а) 30 б) 60 в) 240
г) 960 д) 480

74. ТН-III ҳар неча мото-соатдан кейин ўтказилади?

а) 30 б) 60 в) 240
г) 960 д) 480

75. Техник кўрсатишнинг умумий сони-бу,

а) $\Pi_i = \frac{W_n}{W_{ум}}$. б) $\Pi_i = W_{ум} \cdot x \cdot W_1^n$. в) $\Pi_i = W_{ум} - W_1^n$.

г) $\Pi_i = W_{ум} + W_1^n$. д) $\Pi_i = \frac{W_{ум}}{W_n}$.

76. Инфратузилма-бу,:

а) халқ хўжалиги ва аҳолига хизмат қиладиган соҳалар.
б) тармоқ и.ч. га хизмат қиладиган соҳалар.
в) аҳолини муътадил меҳнат қилишини таъминлайдиган соҳалар.
г) бозор иқтисодиёти учун хизмат қиладиган соҳалар.

д) саноат и.ч.га хизмат қиладиган соҳалар.

77. Ишлаб чиқариш инфратузилмаси-бу,:

- а) халқ хўжалиги ва аҳолига хизмат қиладиган соҳалар.
- б) тармоқ и.ч. га хизмат қиладиган соҳалар.
- в) аҳолини муътадил меҳнат қилишини таъминлайдиган соҳалар.
- г) бозор иқтисодиёти учун хизмат қиладиган соҳалар.
- д) саноат и.ч.га хизмат қиладиган соҳалар.

78. Ижтимоий инфратузилма-бу,:

- а) халқ хўжалиги ва аҳолига хизмат қиладиган соҳалар.
- б) тармоқ и.ч. га хизмат қиладиган соҳалар.
- в) аҳолини муътадил меҳнат қилишини таъминлайдиган соҳалар.
- г) бозор иқтисодиёти учун хизмат қиладиган соҳалар.
- д) саноат и.ч.га хизмат қиладиган соҳалар.

79. Бозор инфратузилмаси-бу,:

- а) халқ хўжалиги ва аҳолига хизмат қиладиган соҳалар.
- б) тармоқ и.ч. га хизмат қиладиган соҳалар.
- в) аҳолини муътадил меҳнат қилишини таъминлайдиган соҳалар.
- г) бозор иқтисодиёти учун хизмат қиладиган соҳалар.
- д) саноат и.ч.га хизмат қиладиган соҳалар.

80. Маҳсулот таннархи-бу,:

- а) корхонанинг маҳсулот и.ч. учун кетган ҳамма сарфи.
- б) и.ч. таннархидан ташқари маҳсулотни сотиш жойига олиб бориш ва сотиш учун кетган қўшимча сарфлар
- в) режалаштирилаётган сарфлар асосида аниқланадиган таннарх.
- г) ҳақиқий сарфлар ва ҳақиқий олинган маҳсулот миқдори асосида аниқланадиган таннарх.
- д) истеъмол қилинган и.ч. воситалари ва ходимлар иш ҳақиға кетган сарфлар.

81. Ишлаб чиқариш таннархи-бу,:

- а) корхонанинг маҳсулот и.ч. учун кетган ҳамма сарфи.
- б) и.ч. таннархидан ташқари маҳсулотни сотиш жойига олиб бориш ва сотиш учун кетган қўшимча сарфлар
- в) режалаштирилаётган сарфлар асосида аниқланадиган таннарх.
- г) ҳақиқий сарфлар ва ҳақиқий олинган маҳсулот миқдори асосида аниқланадиган таннарх.
- д) истеъмол қилинган и.ч. воситалари ва ходимлар иш ҳақиға кетган сарфлар.

82. Тўлиқ таннарх-бу,:

- а) корхонанинг маҳсулот и.ч. учун кетган ҳамма сарфи.
- б) и.ч. таннархидан ташқари маҳсулотни сотиш жойига олиб бориш ва сотиш учун кетган қўшимча сарфлар
- в) режалаштирилаётган сарфлар асосида аниқланадиган таннарх.
- г) ҳақиқий сарфлар ва ҳақиқий олинган маҳсулот миқдори асосида аниқланадиган таннарх.
- д) истеъмол қилинган и.ч. воситалари ва ходимлар иш ҳақиға кетган сарфлар.

83. Режа таннархи-бу,:

- а) корхонанинг маҳсулот и.ч. учун кетган ҳамма сарфи.
- б) и.ч. таннархидан ташқари маҳсулотни сотиш жойига олиб бориш ва сотиш учун кетган қўшимча сарфлар
- в) режалаштирилаётган сарфлар асосида аниқланадиган таннарх.

- г) ҳақиқий сарфлар ва ҳақиқий олинган маҳсулот миқдори асосида аниқланадиган таннарх.
- д) истеъмол қилинган и.ч. воситалари ва ходимлар иш ҳақиға кетган сарфлар.

84. Ҳисобот таннархи-бу,:

- а) корхонанинг маҳсулот и.ч. учун кетган ҳамма сарфи.
- б) и.ч. таннархидан ташқари маҳсулотни сотиш жойига олиб бориш ва сотиш учун кетган қўшимча сарфлар
- в) режалаштирилаётган сарфлар асосида аниқланадиган таннарх.
- г) ҳақиқий сарфлар ва ҳақиқий олинган маҳсулот миқдори асосида аниқланадиган таннарх.
- д) истеъмол қилинган и.ч. воситалари ва ходимлар иш ҳақиға кетган сарфлар.

85. Лойиҳа таннархи-бу,:

- а) корхонанинг маҳсулот и.ч. учун кетган ҳамма сарфи.
- б) и.ч. таннархидан ташқари маҳсулотни сотиш жойига олиб бориш ва сотиш учун кетган қўшимча сарфлар
- в) режалаштирилаётган сарфлар асосида аниқланадиган таннарх.
- г) ҳақиқий сарфлар ва ҳақиқий олинган маҳсулот миқдори асосида аниқланадиган таннарх.
- д) лойиҳаланаётган ҳаракатлар ва лойиҳаланаётган маҳсулот миқдори асосида аниқланадиган таннарх.

86. Лойиҳа таннархи нима мақсадда аниқланади?

- а) лойиҳаланаётган объектни иқтисодий жиҳатдан мақсадга мувофиқлигини аниқлаш учун
- б) лойиҳаланаётган объектни қурилиш муддатини аниқлаш учун.
- в) лойиҳаланаётган объектни қоплаш муддатини аниқлаш учун.
- г) лойиҳаланаётган объектдан олинadиган фойда миқдорини аниқлаш учун.
- д) лойиҳаланаётган объектдан олинadиган даромад миқдорини аниқлаш учун.

87. Асосий харажат нима?

- а) маҳсулот бирлиги таннархини аниқлаш учун қилинган барча ҳисоб-китоблар.
- б) маҳсулот и.ч. билан бевосита боғлиқ сарфлар.
- в) маҳсулот и.ч. билан билвосита боғлиқ сарфлар.
- г) у ёки бу маҳсулот таннархига тўла киритиладиган сарфлар.
- д) биронта ҳам маҳсулот таннархига тўғридан-тўғри тегишли бўлмаган сарфлар.

88. Қўшимча харажат нима?

- а) маҳсулот бирлиги таннархини аниқлаш учун қилинган барча ҳисоб-китоблар.
- б) маҳсулот и.ч. билан бевосита боғлиқ сарфлар.
- в) маҳсулот и.ч. билан билвосита боғлиқ сарфлар.
- г) у ёки бу маҳсулот таннархига тўла киритиладиган сарфлар.
- д) биронта ҳам маҳсулот таннархига тўғридан-тўғри тегишли бўлмаган сарфлар.

89. Бевосита (тўғри) харажат нима?

- а) маҳсулот бирлиги таннархини аниқлаш учун қилинган барча ҳисоб-китоблар.
- б) маҳсулот и.ч. билан бевосита боғлиқ сарфлар.
- в) маҳсулот и.ч. билан билвосита боғлиқ сарфлар.
- г) у ёки бу маҳсулот таннархига тўла киритиладиган сарфлар.
- д) биронта ҳам маҳсулот таннархига тўғридан-тўғри тегишли бўлмаган сарфлар.

90. Билвосита (эгри) харажат нима?

- а) маҳсулот бирлиги таннархини аниқлаш учун қилинган барча ҳисоб-китоблар.
- б) маҳсулот и.ч. билан бевосита боғлиқ сарфлар.

- в) маҳсулот и.ч. билан билвосита боғлиқ сарфлар.
- г) у ёки бу маҳсулот таннархига тўла киритиладиган сарфлар.
- д) биронта ҳам маҳсулот таннархига тўғридан-тўғри тегишли бўлмаган сарфлар.

91. Калькуляция нима?

- а) маҳсулот бирлиги таннархини аниқлаш учун қилинган барча ҳисоб-китоблар.
- б) маҳсулот и.ч. билан бевосита боғлиқ сарфлар.
- в) маҳсулот и.ч. билан билвосита боғлиқ сарфлар.
- г) у ёки бу маҳсулот таннархига тўла киритиладиган сарфлар.
- д) биронта ҳам маҳсулот таннархига тўғридан-тўғри тегишли бўлмаган сарфлар.

92. Ялпи маҳсулот-бу,:

- а) моддий маблағлар и.ч. да қўшимча меҳнат туфайли яратилган маҳсулот қиймати.
- б) корхона, тармоқ ва умуман халқ хўжалиги бўйича маълум муддатда и.ч. маҳсулот миқдори.
- в) корхоанинг маълум даврда сотилган маҳсулотларидан келган пул тушуми.
- г) ялпи маҳсулотнинг янгидан яратилган қийматига мос келадиган қисми.
- д) моддий маблағлар и.ч-чи ҳамма тармоқлар соф маҳсулотлари йиғиндиси.

93. Ялпи даромад-бу,:

- а) моддий маблағлар и.ч. да қўшимча меҳнат туфайли яратилган маҳсулот қиймати.
- б) корхона, тармоқ ва умуман халқ хўжалиги бўйича маълум муддатда и.ч. маҳсулот миқдори.
- в) корхоанинг маълум даврда сотилган маҳсулотларидан келган пул тушуми.
- г) ялпи маҳсулотнинг янгидан яратилган қийматига мос келадиган қисми.
- д) моддий маблағлар и.ч-чи ҳамма тармоқлар соф маҳсулотлари йиғиндиси.

94. Соф маҳсулот-бу,:

- а) моддий маблағлар и.ч. да қўшимча меҳнат туфайли яратилган маҳсулот қиймати.
- б) корхона, тармоқ ва умуман халқ хўжалиги бўйича маълум муддатда и.ч. маҳсулот миқдори.
- в) корхоанинг маълум даврда сотилган маҳсулотларидан келган пул тушуми.
- г) ялпи маҳсулотнинг янгидан яратилган қийматига мос келадиган қисми.
- д) моддий маблағлар и.ч-чи ҳамма тармоқлар соф маҳсулотлари йиғиндиси.

95. Миллий даромад-бу,:

- а) моддий маблағлар и.ч. да қўшимча меҳнат туфайли яратилган маҳсулот қиймати.
- б) корхона, тармоқ ва умуман халқ хўжалиги бўйича маълум муддатда и.ч. маҳсулот миқдори.
- в) корхоанинг маълум даврда сотилган маҳсулотларидан келган пул тушуми.
- г) ялпи маҳсулотнинг янгидан яратилган қийматига мос келадиган қисми.
- д) моддий маблағлар и.ч-чи ҳамма тармоқлар соф маҳсулотлари йиғиндиси.

96. Жамият соф даромади-бу,:

- а) моддий маблағлар и.ч. да қўшимча меҳнат туфайли яратилган маҳсулот қиймати.
- б) корхона, тармоқ ва умуман халқ хўжалиги бўйича маълум муддатда и.ч. маҳсулот миқдори.
- в) корхоанинг маълум даврда сотилган маҳсулотларидан келган пул тушуми.
- г) ялпи маҳсулотнинг янгидан яратилган қийматига мос келадиган қисми.
- д) моддий маблағлар и.ч-чи ҳамма тармоқлар соф маҳсулотлари йиғиндиси.

97. Корхона соф даромади-бу,:

- а) моддий маблағлар и.ч. да кўшимча меҳнат туфайли яратилган маҳсулот қиймати.
- б) корхона, тармоқ ва умуман халқ хўжалиги бўйича маълум муддатда и.ч. маҳсулот миқдори.
- в) корхоанинг маълум даврда сотилган маҳсулотларидан келган пул тушуми.
- г) ялпи маҳсулотнинг янгидан яратилган қийматига мос келадиган қисми.
- д) жамият соф даромадининг корхонада қоладаиган қисми.

98. Товарлилик даражаси фоиз ҳисобида-бу,:

- а) ялпи маҳсулотнинг товар маҳсулотга нисбати.
- б) ялпи даромаднинг ялпи маҳсулотга нисбати.
- в) товар маҳсулотнинг ялпи маҳсулотга нисбати.
- г) юқоридгаи жавобларнинг ҳаммаси тўғри.
- д) юқоридаги жавобларнинг биронтаси ҳам тўғри эмас.

99. Капитал таъмирлаш неча момто-соат ишдан кейин ўтказилган?

- а) 240 б) 5760 в) 960 г) 1920 д) 60

100. Жорий таъмирлаш неча момто-соат ишдан кейин ўтказилган?

- а) 240 б) 5760 в) 960 г) 1920 д) 60

«Тармоқ иқтисоди ва менежмент» фанидан I якуний назорат САВОЛЛАРИ МАЖМУАСИ

1. «Тармоқ иқтисоди ва менежмент» фани тўғрисида тушунча.
2. Фаннинг предмети, объектлари ва ўрганиш соҳалари.
3. Фаннинг маҳсад ва вазифалари.
4. Қишлоқ хўжалигини халқ хўжалигидаги ўрни.
5. Бозор муносабатларига асосланган янги иқтисодий тизим шароитида қишлоқ хўжалигининг вазифалари.
6. Асосий ва айланма фондлар ҳақида тушунча.
7. Қишлоқ хўжалигининг асосий фондлари.
8. Асосий фондларнинг жисмоний ёйилиши.
9. Асосий фондларнинг маънавий эскириши.
10. Асосий фондлар амортизацияси.
11. Қишлоқ хўжалигининг айланма фондлари, уларнинг шакллари ва улардан фойдаланиш.
12. Асосий фондларни тиклаш, кўпайтириш ва корхона ташкилотни ривожлантириш.
13. Фондларнинг самарадорлигини ошириш йўллари.
14. Ресурслар тўғрисида тушунчаси.
15. Ер ва сув ресурслари.
16. Ернинг ўзига хос хусусиятлари.
17. Тупроқнинг табиий, сунъий ва иқтисодий унумдорлиги.
18. Давлат ер кадастри.
19. Тупроқнинг бонитировка қилиш ва ерни иқтисодий баҳолаш.
20. Ўзбекистонда ер фонди, унинг таркиби ва тузилиши.
21. Тармоқнинг моддий техника базасининг таркиби.
22. Тармоқнинг моддий техника базаси хусусиятлари.
23. Техника тараққиёти ва унинг иқтисодий асослари.
24. Моддий техникадан фойдаланишнинг самарадорлиги.
25. Янги техникани иқтисодий асослаш.
26. Меҳнат ресурслари таркиби.

27. Меҳнат ресурсларига қўйиладиган талаблар.
28. Меҳнат ресурслари ва меҳнат биржалари.
29. Меҳнат ресурсларидан фойдаланиш кўрсаткичлари.
30. Меҳнат унумдорлигини ошириш ва унинг иқтисодий аҳамияти.
31. Бозор иқтисодиёти даврида меҳнат ресурслари.
32. Тармоқда транспорт хизматининг аҳамияти.
33. Транспорт воситаларининг турлари.
34. Транспортдан фойдаланишнинг иқтисодий кўрсаткичлари.
35. Транспорт воситаларига қўйиладиган талаблар.
36. Транспорт воситаларининг иш унумдорлигини ошириш йўллари ва унинг иқтисодий аҳамияти.
37. Тармоқда техникани оқилона сақлашнинг аҳамияти.
38. Техникани сақлаш усуллари.
39. Техникаларни таъмирлаш турлари.
40. Техник назоратлар ўтказиш тизими.
41. Техникани таъмирлашни иқтисодий баҳолаш.
42. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг ўзига хос хусусиятлари.
43. Тармоқнинг инфратузилмаси ва уларнинг характери.
44. Тармоқ инфратузилмаси турлари.
45. Ишлаб чиқариш ва инфратузилмаларининг иқтисодий моҳияти ва уларни ривожлантириш.
46. Ижтимоий инфратузилма ва унинг иқтисодий аҳамияти.
47. Бозор иқтисодиёти ўтишнинг ишлаб чиқаришга ва инфратузилмага таъсири.
48. Инвестиция ҳақида тушунча.
49. Инвестиция шакллари ва манбалари.
50. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришда инвестицияларни аҳамияти.
51. Инвестициялар иқтисодий самарадорлигини аниқлаш усуллари.
52. Ишлаб чиқариш корхона ва ташкилотларида таннарх ва даромад тушунчалари.
53. Таннарх турлари.
54. Таннархни ташкил этувчи харажатлар.
55. Даромад корхонани истикболини белгилаш асоси ва даромадни ҳосил бўлиши.
56. Товар ва товарлиқ даражаси.
57. Даромадни кўпайтириш омиллари ва ундан фойдаланиш.
58. Корхонада меҳнат унумдорлигини ўзгариши.
59. Сифат билан унумдорлик ўртасидаги боғлиқлик.
60. Корхонада бажариладиган ишларнинг механизациялашганлик ва автоматлашганлик даражаси.
61. Механизациялаш даражасини аниқлаш усуллари.
62. Корхонанинг иқтисодий самарадорлиги.
63. Иқтисодий самарадорлик кўрсаткичлари.
64. Рентабеллик ва уни аниқлаш.
65. Самарадорликни аниқлаш кўрсаткичлари.

«Агромуҳандислик» таълим йуналиши талабаларини «Тармоқ иқтисодиёти ва менежмент» фанидан 1-яқуний назорат саволлари вариантлари

Вариант № 1

1. «Тармоқ иқтисоди ва менежмент» фани тўғрисида тушунча.
2. Инвестициялар иқтисодий самарадорлигини аниқлаш усуллари.

3. Мехнат ресурслари таркиби.
4. Асосий фондлар амортизацияси.
5. Бозор иқтисодиёти ўтишининг ишлаб чиқаришга ва инфратузилмага таъсири.

Вариант № 2

1. Фаннинг предмети, объектлари ва ўрганиш соҳалари.
2. Ишлаб чиқариш корхона ва ташкилотларида таннарх ва даромад тушунчалари.
3. Мехнат ресурсларига қўйиладиган талаблар.
4. Қишлоқ хўжалигининг айланма фондлари, уларнинг шакллари ва улардан фойдаланиш.
5. Ижтимоий инфратузилма ва унинг иқтисодий аҳамияти.

Вариант № 3

1. Фаннинг маҳсад ва вазифалари.
2. Таннарх турлари.
3. Мехнат ресурслари ва мехнат биржалари.
4. Асосий фондларни тиклаш, қўпайтириш ва корхона ташкилотни ривожлантириш.
5. Ишлаб чиқариш ва инфратузилмаларининг иқтисодий моҳияти ва уларни ривожлантириш.

Вариант № 4

1. Қишлоқ хўжалигини халқ хўжалигидаги ўрни.
2. Таннархни ташкил этувчи харажатлар.
3. Мехнат ресурсларидан фойдаланиш кўрсаткичлари.
4. Фондларнинг самарадорлигини ошириш йўллари.
5. Тармоқ инфратузилмаси турлари.

Вариант № 5

1. Бозор муносабатларига асосланган янги иқтисодий тизим шароитида қишлоқ хўжалигининг вазифалари.
2. Даромад корхона иштирокини белгилаш асоси ва даромадни ҳосил бўлиши.
3. Мехнат унумдорлигини ошириш ва унинг иқтисодий аҳамияти.
4. Ресурслар тўғрисида тушунчаси.
5. Тармоқнинг инфратузилмаси ва уларнинг характери.

Вариант № 6

1. Асосий ва айланма фондлар ҳақида тушунча.
2. Товар ва товарлилик даржаси.
3. Бозор иқтисодиёти даврида мехнат ресурслари.
4. Ер ва сув ресурслари.
5. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг ўзига хос хусусиятлари.

Вариант № 7

1. Қишлоқ хўжалигининг асосий фондлари.
2. Даромадни қўпайтириш омиллари ва ундан фойдаланиш.
3. Тармоқда транспорт хизматининг аҳамияти.
4. Ернинг ўзига хос хусусиятлари.
5. Техникани таъмирлашни иқтисодий баҳолаш.

Вариант № 8

1. Асосий фондларнинг жисмоний ёйилиши.
2. Корхонада мехнат унумдорлигини ўзгариши.

3. Транспорт воситаларининг турлари.
4. Тупроқнинг табиий, сунъий ва иқтисодий унумдорлиги.
5. Техник назоратлар ўтказиш тизими.

Вариант № 9

1. Асосий фондларнинг маънавий эскириши.
2. Сифат билан унумдорлик ўртасидаги боғлиқлик.
3. Транспортдан фойдаланишнинг иқтисодий кўрсаткичлари.
4. Давлат ер кадастри.
5. Техникаларни таъмирлаш турлари.

Вариант № 10

1. Асосий фондлар амортизацияси.
2. Корхонада бажариладиган ишларнинг механизациялашганлик ва автоматлашганлик даражаси.
3. Транспорт воситаларига қўйиладиган талаблар.
4. Тупроқнинг бонитировка қилиш ва ерни иқтисодий баҳолаш.
5. Техникани сақлаш усуллари.

Вариант № 11

1. Қишлоқ хўжалигининг айланма фондлари, уларнинг шакллари ва улардан фойдаланиш.
2. Механизациялаш даражасини аниқлаш усуллари.
3. Транспорт воситаларининг иш унумдорлигини ошириш йўллари ва унинг иқтисодий аҳамияти.
4. Ўзбекистонда ер фонди, унинг таркиби ва тузилиши.
5. Тармоқда техникани оқилона сақлашнинг аҳамияти.

Вариант № 12

1. Асосий фондларни тиклаш, кўпайтириш ва корхона ташкилотни ривожлантириш.
2. Корхонанинг иқтисодий самарадорлиги.
3. Тармоқда техникани оқилона сақлашнинг аҳамияти.
4. Тармоқнинг моддий техника базасининг таркиби.
5. Транспорт воситаларининг иш унумдорлигини ошириш йўллари ва унинг иқтисодий аҳамияти.

Вариант № 13

1. Фондларнинг самарадорлигини ошириш йўллари.
2. Иқтисодий самарадорлик кўрсаткичлари.
3. Техникани сақлаш усуллари.
4. Тармоқнинг моддий техника базаси хусусиятлари.
5. Транспорт воситаларига қўйиладиган талаблар.

Вариант № 14

1. Ресурслар тўғрисида тушунчаси.
2. Рентабеллик ва уни аниқлаш.
3. Техникаларни таъмирлаш турлари.
4. Техника тараққиёти ва унинг иқтисодий асослари.
5. Транспортдан фойдаланишнинг иқтисодий кўрсаткичлари.

Вариант № 15

1. Ер ва сув ресурслари.

2. Самарадорликни аниқлаш кўрсаткичлари.
3. Техник назоратлар ўтказиш тизими.
4. Моддий техникадан фойдаланишнинг самарадорлиги.
5. Транспорт воситаларининг турлари.

Вариант № 16

1. Ернинг ўзига хос хусусиятлари.
2. «Тармоқ иқтисоди ва менежмент» фани тўғрисида тушунча.
3. Техникани таъмирлашни иқтисодий баҳолаш.
4. Янги техникани иқтисодий асослаш.
5. Таннарх турлари.

Вариант № 17

1. Тупроқнинг табиий, сунъий ва иқтисодий унумдорлиги.
2. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг ўзига хос хусусиятлари.
3. Меҳнат ресурслари таркиби.
4. Таннархни ташкил этувчи харажатлар.
5. Инвестиция ҳақида тушунча.

Вариант № 18

1. Давлат ер кадастри.
2. Тармоқнинг инфратузилмаси ва уларнинг характери.
3. Фаннинг предмети, объектлари ва ўрганиш соҳалари.
4. Меҳнат ресурсларига қўйиладиган талаблар.
5. Даромад корхонаи истикболини белгилаш асоси ва даромадни ҳосил бўлиши.

Вариант № 19

1. Тупроқнинг бонитировка қилиш ва ерни иқтисодий баҳолаш.
2. Тармоқ инфратузилмаси турлари.
3. Фаннинг маҳсад ва вазифалари.
4. Меҳнат ресурслари ва меҳнат биржалари.
5. Товар ва товарлилик даржаси.

Вариант № 20

1. Ўзбекистонда ер фонди, унинг таркиби ва тузилиши.
2. Ишлаб чиқариш ва инфратузилмаларининг иқтисодий моҳияти ва уларни ривожлантириш.
3. Қишлоқ хўжалигини халқ хўжалигидаги ўрни.
4. Меҳнат ресурсларидан фойдаланиш кўрсаткичлари.
5. Даромадни кўпайтириш омиллари ва ундан фойдаланиш.

Вариант № 21

1. Тармоқнинг моддий техника базасининг таркиби.
2. Ижтимоий инфратузилма ва унинг иқтисодий аҳамияти.
3. Бозор муносабатларига асосланган янги иқтисодий тизим шароитида қишлоқ хўжалигининг вазифалари.
4. Меҳнат унумдорлигини ошириш ва унинг иқтисодий аҳамияти.
5. Самарадорликни аниқлаш кўрсаткичлари.

Вариант № 22

1. Тармоқнинг моддий техника базаси хусусиятлари.

2. Бозор иқтисодиёти ўтишининг ишлаб чиқаришга ва инфратузилмага таъсири.
3. Асосий ва айланма фондлар ҳақида тушунча.
4. Бозор иқтисодиёти даврида меҳнат ресурслари.
5. Меҳнат унумдорлигини ошириш ва унинг иқтисодий аҳамияти.

Вариант № 23

1. Техника тараққиёти ва унинг иқтисодий асослари.
2. Инвестиция ҳақида тушунча.
3. Қишлоқ хўжалигининг асосий фондлари.
4. Тармоқда транспорт хизматининг аҳамияти.
5. Транспорт воситаларининг турлари.

Вариант № 24

1. Моддий техникадан фойдаланишнинг самарадорлиги.
2. Инвестиция шакллари ва манбалари.
3. Асосий фондларнинг жисмоний ёйилиши.
4. Транспорт воситаларининг турлари.
5. ентабеллик ва уни аниқлаш.

Вариант № 25

1. Янги техникани иқтисодий асослаш.
2. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришда инвестицияларни аҳамияти.
3. Асосий фондларнинг маънавий эскириши.
4. Транспортдан фойдаланишнинг иқтисодий кўрсаткичлари.
5. Инвестиция шакллари ва манбалари.

Фойдаланилган адабиётлар руйхати:

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси Т., «Адолат», 1998 й.
2. Каримов И.А. Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида. Т., «Ўзбекистон» 1995 й.
3. Каримов И.А. Қишлоқ хўжалиги тараққиёти – тўкин ҳаёт манбаи.Т., «Ўзбекистон» 1998 й.
4. А.Смит. Исследования о природе причинах богатства народов. М. 1962.
5. Добринин В.А. Экономика сельского хозяйства. М., «Агропромиздат», 1990.
6. Авлоной А. Туркий Гулистон ёхуд ахлоқ. Т., «Ўқитувчи», 1992.
7. Шукуров Ж., Мирзаев А., Зиятов Х. Қишлоқ хўжалиги иқтисоди. Қарши, 1993.
8. Йўлдошев З., Қосимов М. Макроиқтисодиёт асослари. Т., «Ўқитувчи», 1994.
9. Ўлмасов А., Шарифхўжаев М. Иқтисодиёт назарияси, Т., «Ўзбекистон», 1995.
10. Отабоев О. Инфратузилма ва самарадорлик. «Иқтисодиёт ва ҳисобот» журнали, 10-12 сонлар, 1995.
11. Емельянов А. Экономика сельского хозяйства. М., 1995.
12. Вахобов У. Қишлоқда бозор инфратузилмаси. «Иқтисодиёт ва ҳисобот» журнали, 5-сонлар, 1997.
13. Абдувоҳидов А. Ахборотлаштириш инфратузилмаси ва тараққиёт. «Иқтисодиёт ва ҳисобот» журнали, 10-сон, 1997.
14. Юсупов Н., Тошболтаев М. Қишлоқ хўжалигида техника воситаларини лизинг орқали етказиб бериш тизими. «Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги» журнали, 6-сон 2001й.

15. Эргашев Р.Х. «Қишлоқ хўжалиги иқтисодиёти» фанидан маъруза тўплами. Қарши, 2002 й.
16. Ўзбекистон Республикасининг «Қишлоқ хўжалигининг инфратузилмасини ривожлантириш Дастури». «Совет Ўзбекистони» 1991.
17. Салимов Б.Т., Уроқов Н.Ф. Қишлоқ хўжалиги инфратузилмаси иқтисодиёти. Т., «Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси. Адабиёт жамғармаси уюшмаси», 2004.
18. Ўзбекистон Республикасининг «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги Қонуни. «Совет Ўзбекистони» 1991.
19. Ўзбекистон Республикасининг «Тадбиркорлик тўғрисида»ги Қонуни. «Ўзбекистоннинг янги қонунлари» №2. Т., «Адолат», 1991.
20. Ўзбекистон Республикасининг «Мулкчилик тўғрисида»ги қонуни. «Ўзбекистон Республикаси қонун ва фармонлари» Т., «Адолат», 1992.
21. Ўзбекистон Республикасининг «Қорхоналар тўғрисида»ги Қонуни. Т., «Адолат», 1992 й.
22. Ўзбекистон Республикасининг «Ижара тўғрисида»ги Қонуни. «Ўзбекистоннинг янги қонунлари» №3. Т., «Адолат», 1993.
23. Ўзбекистон Республикасининг «Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисида»ги Қонуни. «Ўзбекистоннинг янги қонунлари» №3. Т., «Адолат», 1993.
24. Ўзбекистон қишлоқ хўжалигида ислохотларни чуқурлаштиришга оид қонун, ҳукумат қарорлари ва меъёрий ҳужжатлар тўплами. Т., «Ўзбекистон» 1998 й.
25. Ўзбекистон Республикасининг «Ер кодекси», «Қишлоқ хўжалиги кооперативи (ширкат хўжалиги) тўғрисида», «Дехқон хўжалиги тўғрисида», «Фермер хўжалиги тўғрисида»ги қонунлари. Т., 1998 й.
26. Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш асослари. Тўплам, Т., «Фан», 2003.
27. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони «2004-2006 йилларда фермер хўжаликларини ривожлантириш концепцияси тўғрисида» «Халқ сўзи», 2003 йил 27-октябрь.
28. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони «Қишлоқ хўжалигида ислохотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим йўналишлари тўғрисида»да 2004 йил 24 март.
29. Фермерлар жамиятнинг энг фаол ва ишончли кучи. «Халқ сўзи» газетаси 2005 йил 17 июн.

Интернет маълумотлари

1. Жорий йилда иқтисодий ривожланиш [uz.report.com\[07.00\]03.05.04](http://uz.report.com[07.00]03.05.04).
2. Сельское хозяйство www.toshkent.uz/section.htm?
3. Ширкат ва фермер хўжаликлари ерларни ижарага оладилар. [uz.report.com\(02.08\)26.03.2003](http://uz.report.com(02.08)26.03.2003).
4. Лизингдан фойдаланувчилар кўпаймоқда [uz.keport.com\[1/:35\]28.04.2004](http://uz.keport.com[1/:35]28.04.2004).